

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Kripos

Deres referanse:
201903852

Vår referanse:
19/17188 - 2

Dato:
29.10.2019

Høring – forslag om ny forskrift om nasjonalt vaktvirksomhetsregister

Det vises til e-post fra Politidirektoratet av 30. september 2019 med vedlagte høringsnotat fra Justis- og beredskapsdepartementet av 18. september 2019. Kripos har videre mottatt høringen direkte fra Justis- og beredskapsdepartementet i e-post av 19. september 2019. Høringen omhandler forslag ny forskrift om nasjonalt vaktvirksomhetsregister med Politidirektoratet som behandlingsansvarlig. Direktoratet ber om innspill innen 28. oktober 2019.

1. Kort om vaktvirksomhetsregisteret

Vaktvirksomhetsloven § 18 første ledd første punktum fastslår at det skal opprettes "et sentralt elektronisk register over godkjente vaktforetak", men dette er ikke etablert per i dag. Registeret skal kun inneholde opplysninger som er "nødvendige for gjennomføringen av tillatelses- og kontrollmyndigheten", jf. vaktvirksomhetsloven § 18 første ledd annet punktum. Bestemmelsens annet ledd ramser opp eksempler på hvilke opplysninger registeret kan inneholde. Det følger av bestemmelsens tredje ledd at registeret kan kobles mot andre registre i politiet som er relevante og nødvendige for gjennomføringen av meldeplikten i § 8 tredje ledd. Kravene til forskriftsfesting av vaktvirksomhetsregisteret følger av vaktvirksomhetsloven § 19 annet ledd.

2. Behandlingsansvar

Politidirektoratet foreslås som behandlingsansvarlig for vaktvirksomhetsregisteret, begrunnet i at de allerede har behandlingsansvaret for de øvrige forvaltningsregistrene. Det er etter vår vurdering gode grunner for en slik plassering, også sett i lys av at det foretas lignende vandelsvurderinger på andre forvaltningsområder Politidirektoratet har ansvaret for.

3. Hvilke opplysninger skal behandles i registeret

Hvilke opplysninger som kan registreres fremgår av en ikke-uttømmende liste, jf. forslaget § 3. I forlengelsen av opplysningene opplistet i bokstav a bør også foto angis som en av opplysningene som kan registreres.

Det fremgår av høringsnotatet¹ at det kun vil registreres opplysninger om gjennomføringen og utfallet av vandelskontroll, som godkjent eller ikke godkjent, i henhold til

¹ Side 4.

vaktvirksomhetsloven §§ 3 og 8. Det er opplyst at det ikke vil bli registrert direkte opplysninger om eventuelle straffbare forhold eller ilagte reaksjoner.

Det vises imidlertid i neste avsnitt i høringsnotatet til politiets meldeplikt til vaktforetaket etter vaktvirksomhetsloven § 8 tredje ledd. I følge høringsnotatet skal slike meldinger gis skriftlig og må kunne registreres i registeret. Meldeplikten i § 8 tredje ledd gjelder politiets plikt til å varsle vaktforetak om ansatte som er under etterforskning for straffbare forhold av alvorlig karakter eller forhold som har betydning for vedkommendes arbeid. Kripos legger til grunn at skriftlige meldinger fra politiet i henhold til vaktvirksomhetsloven § 8 tredje ledd vil inneholde opplysninger om straffbare forhold og/eller ilagte reaksjoner. Det er således et misforhold mellom høringsnotatets uttalelser om registrering av opplysninger om straffbare forhold.

Det forutsettes i høringsnotatet at mottaker av opplysninger etter vaktvirksomhetsloven § 8 tredje ledd skal kunne behandle opplysningene de mottar og at de gjør dette i tråd med bestemmelsene i personopplysningsloven. Vi understreker at vaktforetakene selv må sikre tilstrekkelig behandlingsgrunnlag og personopplysningssikkerhet for de opplysningene de mottar.

Høringsnotatet oppgir videre at det er aktuelt å registrere opplysninger som andre offentlige organer gir til politiet i henhold til meldeplikten i vaktvirksomhetsloven § 17, samt opplysninger politiet utleverer til andre offentlige organer for å gjøre dem i stand til å etterleve nevnte meldeplikt. Vi antar at det også her kan være aktuelt å registrere opplysninger om straffbare forhold.

Kripos stiller således spørsmål ved om det bør inkluderes et punkt om opplysninger om straffbare forhold og ilagte reaksjoner i forslaget til § 3. Vi gjør i den forbindelse oppmerksom på at det oppstilles egne krav til behandling av personopplysninger om straffdommer og lovovertridelser i personvernforordningen artikkel 10 og vi mener således at dette bør angis eksplisitt i bestemmelsen.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det er behov for å åpne for registrering av særlige kategorier personopplysninger, jf. personvernforordningen artikkel 9. Avhengig av hvilke opplysninger som vil registreres om straffbare forhold ovenfor, kan det for politiets del oppstå spørsmål om å varsle vaktforetaket om for eksempel utilregnelighet, jf. vaktvirksomhetsloven § 8 tredje ledd. Dersom slike opplysninger blir registrert må forskriften åpne for å registrere særlige kategorier personopplysninger. Hjemmelen må i så tilfelle oppfylle kravene i personvernforordningen artikkel 9.

4. Personopplysningssikkerhet og tilgang til opplysninger

Det fremgår av høringsnotatet at behov for vern av opplysningene vil bli ivaretatt ved tiltak for å hindre at uvedkommende får tilgang til opplysningene, for eksempel ved "teknisk begrenset tilgangsstyring" og sporing av hvem som faktisk har hatt tilgang, jf. personvernforordningen artikkel 5 bokstav f.² Kripos påpeker at det i tillegg følger særskilte krav til personopplysningssikkerhet av personvernforordningen artikkel 32, herunder krav som forutsetter en vurdering av risikoen for fysiske personers rettigheter og friheter.

I politiregisterloven § 17, jf. politiregisterforskriften § 40-13, er det tatt inn krav til sporbarhet og oppfølging av sporingsloggen. Kripos anbefaler at det vurderes om lignende bestemmelser

² Side 4.

bør tas inn i forskrift om nasjonalt vaktvirksomhetsregister for å presisere de krav som stilles til personopplysningsikkerheten i registeret.

Høringsnotatet understreker at tilgang til registeret skal begrenses til personer med tjenestemessig behov for tilgang og i tråd med formålet med forskriften.³ Politiregisterloven inneholder til sammenligning en tilsvarende tilgangsbestemmelse i § 21. For politiregisterlovens område er "tjenestemessig behov" definert i politiregisterforskriften § 8-3 annet ledd.

5. Utlevering av opplysninger fra registeret

Kripos stiller seg bak forslagetets bestemmelse i § 5 første ledd siste punktum med henvisning til politiloven § 24 fjerde ledd og behandlingsansvarliges mulighet til å beslutte at tjenestemenn i politiet og påtalemyndigheten kan få tilgang til opplysninger i form av adgang til direkte søk. Dette fordrer, slik vi leser bestemmelsen, at det må foretas en vurdering av den enkelte ansattes tjenestemessige behov for tilgang, jf. forslagetets § 4.

Det foreslås videre at den opplysningene gjelder skal informeres om utlevering av opplysninger til vaktforetaket når politiet varsler vaktforetak etter vaktvirksomhetsloven § 8 tredje ledd. Plikten gjelder såfremt opplysningene kan gis uten å skade etterforskningen, jf. annet punktum. Tilsvarende kan det være begrensninger i politiets adgang til å utlevere andre opplysninger, eksempelvis etterretningsopplysninger, jf. politiregisterforskriften § 47-9. Avhengig av hvilke opplysninger som tas inn i registeret⁴, kan det her åpnes for utlevering av opplysninger som kommer fra politiets sentrale registre, for eksempel straffesaksregisteret og reaksjonsregisteret. Kripos understreker at politiregisterloven og politiregisterforskriften har egne bestemmelser om utlevering av opplysninger fra registrene, herunder regler om informasjonsplikt overfor den registrerte.⁵ Informasjonsplikten i forslaget er etter vår vurdering for absolutt, da det er viktige hensyn som ligger bak unntaksbestemmelsene i politiregisterloven med forskrift. Vi savner en redegjørelse for forholdet mellom det eksisterende regelverket og forslaget til forskrift, eksempelvis spørsmålet om forskriften åpner for en varsling av den registrerte i andre tilfeller enn i politiregisterloven.

6. Den registrertes rettigheter

Høringsnotatet forutsetter at reglene for den registrertes rettigheter må samsvare med forpliktelsene etter personvernforordningen, og forslaget til forskrift § 6 første ledd angir at personvernforordningens artikler om innsyn, retting, begrensning og sletting gjelder for behandling av opplysninger i vaktvirksomhetsregisteret.⁶ Kripos stiller spørsmål ved om denne oppramsingen er nødvendig, da bestemmelsene om den registrertes rettigheter i personopplysningsloven uansett får anvendelse for vaktvirksomhetsregisteret.

Det bør etter Kripos' mening fastsettes frister for sletting av opplysninger i registeret. Departementet foreslår en slettefrist på senest fire år etter at forholdet som betinget registrering er opphørt, forutsatt at det ikke er oppstått nye forhold som betinger registrering. Forslaget synes godt begrunnet i karakteren av arbeidsforholdene i vektorbransjen, men Kripos understreker i tillegg behovet for å utarbeide gode sletterutiner for å sikre en reell vurdering av hvor lenge det er nødvendig å oppbevare opplysninger i registeret.

³ Side 5.

⁴ Se våre merknader i punkt 3 over.

⁵ Se f.eks. politiregisterloven kapittel 5 og 6 og politiregisterloven § 48, jf. politiregisterforskriften § 12-1 og § 12-2.

⁶ Side 6.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser

Høringsnotatet oppgir at Politidirektoratet legger opp til at vaktvirksomhetsregisteret automatisk henter opplysninger fra blant annet reaksjonsregisteret⁷. Videre skal Politidirektoratet vurdere om det er behov for å innhente tillatelser for å kunne få opplysninger fra aktørene, herunder om det er behov for å inngå databehandleravtaler.⁸

Kripos stiller spørsmål ved hva dette punktet innebærer i praksis, igjen også sett opp mot våre innvendinger til høringsnotatets uttalelser om vandelsopplysninger i punkt 3 over. Det er uklart om vaktvirksomhetsregisteret kun skal søke mot personer i reaksjonsregisteret og få et ja/nei-svar på hvorvidt vedkommende er registrert med reaksjoner, eller om vaktvirksomhetsregisteret skal inneholde mer detaljerte opplysninger fra politiets registre. Basert på enkelte uttalelser i høringsnotatet kan det også se ut som at saksopplysninger hentet fra for eksempel straffesaksregisteret eller straffesaksdokumenter kan inkluderes, noe som ikke fremgår klart av forslaget til forskrift og høringsnotatet. Det vil for eksempel ikke være opplysninger om saker som er under etterforskning i reaksjonsregisteret.

Et annet spørsmål som ikke omtales i høringsnotatet er forholdet til de eksisterende vandelskravene i vaktvirksomhetsforskriften §§ 4-6. Det kan blant annet problematiseres om det fremdeles skal innhentes politiattest for personer som omfattes av bestemmelsene, hvordan innhenting av politiattest skal dokumenteres, og hvem som skal utføre vandelskontrollen. Sammenhengen mellom eksisterende hjemler og forslaget til forskrift om nasjonalt vaktvirksomhetsregister må således klargjøres.

Med hilsen

Vigleik Antun
ass. sjef Kripos

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandler:
Emilie Hornfelt Paulsen
rådgiver
Telefon: 23 20 82 84

⁷ Kripos er behandlingsansvarlig for opplysninger i reaksjonsregisteret, jf. politiregisterforskriften § 44-3.

⁸ Side 7.